

HEJ ALLA INDIANINTRESSERADE

Indianklubbsnoteringar nr 15, 2012

ansvarig utgivare: Bertil Thörn
utgivningsdatum: 2012-07-26

SISTA INFORMATIONSUTSKICKET PÅ ETT TAG

Det blev alltså ytterligare ett informationsutskick, innan vi ger oss i kast med vår medlemsresa till USA. Men det här är det sista ni hör av oss innan vi reser. Nästa informationsutskick kommer tidigast att dyka upp den 7, eller 14 september, om jag då har hunnit komma ikapp mig själv.

ANTAL MEDLEMMAR

Antalet medlemmar i INDIANKLUBBEN har ökat ytterligare. Vi är nu 177 stycken och det innebär att vi bara är 4 färre än förra året. Ny medlem sedan sist är Wolfgang Gerlach i Malmö, som vi nu hälsar välkommen i gänget.

HÖSTNUMRET AV VÅR MEDLEMSTIDNING

Årets höstnummer av vår medlemstidning kommer ut som planerat i september. Allt har hunnit bli färdigskrivet och är redan skickat till tryckning. Det blev ett temanummer om Dakotaupproret i Minnesota 1862, trots att vi hade ytterligare ett artikelmaterial, som från början var planerat till det här numret. Den artikeln kommer i stället i vinternumret. Eftersom det blev just ett temanummer så innehåller det den här gången 27 sidor, vilket är vårt maximala format.

ÅRSavgifter

Då antalet medlemmar har hållit sig uppe tämligen väl har även raset i vår ekonomi stoppat upp och det känns nu något sänkt stabilt. Men det är faktiskt så många som 134 stycken som behöver förnya sina medlemskap vid det kommande årsskiftet, så det är av avgörande betydelse hur många av dessa som då väljer att göra det. Men vi chansar ändå på att de flesta vill fortsätta att vara med och behåller därför avgiften oförändrad.

Däremot har jag funderat på att skicka ut betalningsanmodan redan tillsammans med septembernumret. Det har nämligen visat sig att det är tämligen många som brukar ha svårt att klämma fram pengarna när inbetalningskortet kommer i december, med en massa andra utgifter till jul och så vidare. Så kanske jag gör ett försök att skicka ut betalningsanmodan redan i september i stället. Då har alla tre månader på sig, vilket kanske borde underlätta och jag kanske slipper jobbet med att skicka ut så många påminnelser. Förfalldatum kommer naturligtvis ändå att vara den siste december. Men självklart går det bra att betala tidigare också.

200 år sedan 1812 års krig

Ett flertal olika jämnårsjubileer firas i år i USA. Till exempel så har det i år gått 200 år sedan det som kallats 1812 års krig startade. Ändå kommer det, märkligt nog, inte att hända så mycket för att uppmärksamma detta. Troligen för att det här var ett krig, man egentligen inte ville ha, trots att det var USA själva som deklarerade krig mot det Brittiska Imperiet. Ett krig som man tyckte påtvingades den tämligen unga amerikanska staten, bland annat på grund av de

handelsrestriktioner som kriget i Europa mellan England och Frankrike innebar och som även drabbade USA. Ändå var det alltså ett krig som man egentligen inte alls var förberedd för.

Trots det fanns det enstaka tillfällen under det här kriget som har blivit till minnesvärda hjälteepisoder, som slaget vid New Orleans och slaget vid Baltimore. Det senare inspirerade till exempel till texten till USAs nationalhymn, The Star-Spangled Banner.

Det här kriget kom att resultera i en annan sak också. Nämligen att Österns

indianers delvisa självständighet gentemot USA definitivt knäcktes, när Tecumseh's allianser mellan olika stammar bröts, efter att han själv dödats vid Moraviantown, i slaget vid Thames... En plats som vi naturligtvis ska besöka under vår resa.

Ett annat sådant här hjältedåd var när det amerikanska krigsfartyget USS Constitution besegrade det engelska HMS Guerriere i en dramatisk sjöstrid. USS Constitution, ett fartyg som fortfarande finns kvar och som vi faktiskt ska gå och titta på under resan, när vi kommer till Boston. Bilden, en målning av Anton Otto Fischer, visar när Guerriers främre rigg går över bord efter en breddside från Constitution.

FLERA 150-ÅRSJUBILEER

Det stora 150-årsjubileet i år är naturligtvis hågkomsten av det blodiga Dakota-Upproret i Minnesota, 1862. Något som vi på plats kommer att följa upp mycket noga.

Men efter att ha suttit och tittat på de första avsnitten av den nya filmserien "*Hell on Wheels*", kom jag att tänka på, att vi har ytterligare ett betydelsefullt 150-årsjubileum att uppmärksamma i år. Det var nämligen den 1 juli 1862 som president Abraham Lincoln undertecknade lagen som kallas "the Pacific Railroad Act" och därmed skapade förutsättningar för byggandet av den första transkontinentala järnvägen i USA. Som bekant byggdes den från två håll. Det var bolaget Central Pacific som började bygga österut från Sacramento, California, medan byggandet från Council Bluffs, Iowa västerut, handhades av bolaget Union Pacific. Den 10 maj 1869 möttes så de båda bolagen vid Promontory Summit, i Utah, där man vid en välbesökt ceremoni förklarade den första transkontinentala järnvägen för invigd, genom att slå i en sista rälsspik gjord av guld.

Men nu säger vän av ordning, att en järnväg från Council Bluffs till Sacramento är väl ingen transkontinental järnväg! Nej, förvisso ligger inte någon av de båda ändstationerna vid de respektive haven. Sacramento en god bit inåt landet i Kalifornien och Council Bluffs ligger ju nästan mitt i landet, alldeles väster om Missourifloden. Förvisso är det så, men det här var en början och det dröjde sedan inte alltför länge, innan andra järnvägsbyggen anslöt till de här två huvudstammarna och därmed fullbordade idén. Senare har ytterligare ett antal transkontinentala sträckningar byggts, men ändå är inte USA något riktigt järnvägsland, förutom vad gäller godstransporter. I USA åker man bil, om man ska någonstans!

SYNPUNKTER PÅ FILMEN "HELL ON WHEELS"

Efter att nu har tittat igenom de tio (tämigen korta - bara 43 minuter vardera) filmavsnitten på DVD från filmserien "*Hell on Wheels*" första säsong, så kan man konstatera ett och annat.

Det viktigaste är att man inte ska förvänta sig en historia som på något vis beskriver den historiska framväxten av det stora järnvägsbygget! Och det kanske inte heller har varit filmmakarnas avsikt, även om åtminstone jag, i vanlig ordning, alltid hoppas på sådant, när ett nytt stort filmprojekt dyker upp och det i reklamen ger sken av att kunna vara ett historiskt epos. Eller i varje fall utspela sig inom ett sådant projekts ramar. Men kanske är det bara mina önsketänkanden som styr min uppfattning i det fallet. De flesta filmtittare struntar förmodligen fullkomligt i sådana futiliteter. Man är bara ute efter våld, blod och häftiga filmstunts. Det är synd att det då i marknadsföringen lockas med något annat.

Alltnog, det här är inget annat än ett högst ordinärt, traditionellt Hollywoodspektakel. Visserligen inte riktigt lika illa som den omtalade serien "*Deadwood*", som plågade oss för några år sedan. Dock - händelserna, som är speglade som en lång rad korta ögonblicksbilder av mer eller mindre våldsamma händelser, utan närvaro av någon synbar sammanhängande tråd, handlar mer om enskilda människors göranden och låtanden, än om framväxten av ett revolutionerande samhällsbygge. De speglade handlingarna skulle lika gärna ha kunnat skildras i vilken annan miljö som helst. Det har alltså ingen avgörande koppling till själva järnvägsbygget. Eller också är det här resultatet av en mer eller mindre radikal klippning, för att hålla filmen inom ett i förväg begränsat tidsschema. När man växlar från ett avsnitt till nästa känns det nästan som att man har hoppat över något som skulle ha funnits mellan de båda avsnitten. Men historien ska ju räcka till för att även tjäna pengar på ännu en säsong, har jag förstått. Återstår dock att se om den allmänna publikens reaktioner på denna första säsong kommer att räcka till för att hugade investerare ska tycka det vara intressant nog för att satsa sina pengar på nya avsnitt. Premiären för en andra säsong är dock satt till 12 augusti 2012, på kanalen AMC i USA. Återstår att se om vi får den hit också.

Vad är det då, mera konkret, i den här filmen som bör klargöras? Sett utifrån ett historiskt perspektiv så handlar filmen om de människor som var med och byggde den första transkontinentala järnvägen. Och i det här fallet den del av bygget som drevs av bolaget Union Pacific. Så långt har man ändå följt historien. Man har använt bolagets rätta namn. Man kan ju fråga sig hur mycket pengar bolaget har bidragit med till filmens kostnader, för att få sitt namn

exponerat? Man har också lyckats med att i vissa filmsekvenser visa upp tidstypiska järnvägsvagnar, även om själva loken verkar vara mera av typen "Hollywood-props". Dessutom är det samma lok varje gång ett lok förekommer i bild! Men det är klart att det skulle ju kosta pengar att låna mer än ett lok bara för det! Och biopubliken i allmänhet bryr sig naturligtvis inte om sådana struntsaker...

Man har inte heller bekymrat sig om att välja inspelningsplatser som stämmer överens med de verkliga naturtyperna ute på prärien. I stället förekommer det tämligen frekvent miljöer med barrskog, där cheyennekrigare, tillhörande Dog Soldiers, smyger fram! Det här beror naturligtvis på att allt är filmat uppe i Alberta i Kanada och inte nere i Plattedalen i Nebraska, som annars var den rätta platsen! Varför har man gjort det då? Jo, den kanadensiska staten Alberta har genom "Alberta Media Development Fund", bidragit med pengar! Och då kräver man naturligtvis att det ska synas åtminstone något av hur det ser ut i Alberta. Jag är bara förvånad över att man inte lyckats få in mera av bergen i filmen...

I persongalleriet hittar vi endast några enstaka personer, som till namnet, eller till andra kännetecken, överensstämmer med verkliga historiska personer. Av dessa är det endast en som man verkligen kan känna igen från den riktiga historien och det är bolaget Union Pacifics vicepresident, Thomas Durant, vars karaktär faktiskt porträtteras tämligen korrekt, även om rollfiguren inte är så porträttligt. Verklighetens Thomas Durant till vänster på bilden och filmens till höger.

Av andra personer som har funnits i verkligheten, så har vi i rollistan bara sett ett namn till. Nämligen Pawnee Killer. I filmen framställs han som en cheyennekrigare. Men han var egentligen oglalasioux och var en av krigsledarna i Little Wounds band. Det är dock korrekt att han var med bland de krigare, ur cheyenneledaren Turkey Legs band, som den 7 augusti 1867 lyckades få ett Union Pacific-tåg att spåra ur vid Plum Creek, i nuvarande sydvästra Nebraska. En händelse som helt kort visas upp i filmen. En händelse som alltså inträffade först 1867, medan filmen är tänkt att visa händelser under året 1865. Verklighetens Pawnee Killer till vänster och filmens till höger.

En tredje person är till utseendet bekant för dem som har historiska insikter. Det är en kvinna ur kategorin "soiled doves" som uppträder med en tatuering i ansiktet. Alla som har läst något om Sydvästerns historia känner igen tatueringen från bilderna på Olive Oatman, en ung kvinna som 1851 tillfångatogs i ett överfall på familjen vid Gilafloeden, 13 mil öster om staden Yuma i Arizona och som sedan var indianernas fånge under fem eller sex år.

(Ni kan se bilden på henne i vår tidskrifts sommarnummer, på sidan 14). Alla kan förstå att det naturligtvis inte är Olive Oatman som porträtteras i filmen, (eftersom Plattedalen genom Nebraska ligger en liten bit från Arizonas öknar och att hon redan 1865 hade återbördats till ett respektabelt liv efter att hon gift sig med en ranchägare i Texas), men filmmakarna har naturligtvis tyckt att den

säreigna ansiktstatueringen verkar tuff och därför valt att ta med den. Tatueringar av det här slaget var inget som förekom bland indianer i de områden där filmens historia utspelade sig. Alla övriga figurer i rollistan ska endast ses som exempel på typer som var representerade vid ett bygge av det här slaget och under den här historiska epoken. Den enda rollfigur jag har fastnat för är järnvägsbolagets säkerhetschef, Thor Gundersen, en norrman, som till sitt stora förtret kallas för, "Swede"! Trots att det är en insmilande och i grunden elak typ, så har han ett coolt sätt att uttrycka sig. Åtminstone så länge han känner sig vara den som har kontrollen. Rollen spelas av Christopher Heyerdahl, som är född i Kanada, men är till hälften... faktiskt... **norrman!!!** Man kan ju fråga sig hur det här uppskattas av en verklig, nu levande, Thor Gundersen? Det finns nämligen en sådan i Pocatello, Idaho, enligt en profil på LinkedIn. Och tro det eller ej, men han presenterar sig som projektledare på... ja, just det... Union Pacific!!! - av alla bolag...

Tekniskt är filmen i klass med alla andra filmer av det här slaget. Vissa stunts ser lite amatörmässiga ut, men blodet stänker ju som om man blåste omkring det med högtrycksspruta. Och det är väl det som är meningen. Fotot är inget man hoppar upp och skriker "wow" för. Och om det finns någon egentlig musik, så är det inget som fastnar i musikörat. Skådespelarnas prestationer är ok, men klippningen borde kunnat göras bättre. Och så detta eviga plaskande i lervattenpölar! Visst kan det regna på prärien. Det ska gudarna veta... Men inte kontinuerligt.. varenda dag? Förresten ser man sällan att det regnar på filmen, men vattenpölar torkar ändå aldrig upp...

Jag kommer nog inte att lägga pengar på säsong två, om den också kommer så småningom.

INTRESSANT QUARTER

Vad jag däremot skulle satsa på, är att utöka min samling av amerikanska quartermynt. Det här har ju blivit lite av en grej för deltagare i våra medlemsresor, att samla på de quarters som har motiv från de olika amerikanska delstaterna. Mitt största problem nu är dock att jag inte ens kan hitta de jag hade sparat på mig sedan sist!!!

Typiskt...

Skulle jag nu ändå lyckas hitta dem och därmed ha en fortsatt anledning att samla, så skulle det i första hand vara ett mynt med järnvägskoppling jag skulle söka. Nämligen Utah State Quarter, utgiven år 2007. Det blev då det 45:e myntet i United States Mint's 50 State Quarters Program. Utah blev alltså USAs 45:e stat, när staten upptogs i Unionen den 4 januari 1896. Det är myntet med den gyllene spiken och de två loken, Central Pacifics lok, kallat Jupiter och Union Pacifics lok nummer 119. Är det någon som redan har det?

FÖR ATT GÖRA EN DEL AV ER AVUNDSSJUKA

För er som inte ska följa med oss på vår medlemsresa till USA nu i augusti, kan det kanske ändå vara kul att se vad det är ni går miste om. Programmet är nu att betrakta som färdigt - så färdigt ett sådant nu kan bli -

Programmet kan ni se i en separat Excel-fil på hemsidans flik "Resor" som heter "2012 Besöksplan".

TIDSKRIFTSARTIKEL ATT BEVAKA

Christian Öhrn tipsar oss om att National Geographics nummer i augusti (ska komma 21/8) kommer att innehålla en artikel om Lakotafolket. Något att hålla koll på. Vi tackar Christian för tipset. Kanske kan vi passa på att köpa den under vår resa över there.

HEMSIDAN UPPDATERAD

På hemsidans första sida finns nu en ny film upplagd. Det är en drygt 15 minuter lång berättelse om "The French and Indian War", alltså händelser som utspelade sig under 1700-talet och som kom att få avgörande betydelse för utvecklingen av Amerika. Det är en äldre film och ljudet är inte det bästa, men det är en informativ film som alldeles speciellt bör intressera de medlemmar som reser med oss på vår medlemsresa, eftersom vi kommer att besöka stora delar av det här området och då tala om de här händelserna. Men naturligtvis även kan vara intressant för alla andra som har intresse för de stora krigen i nordöstra delarna av Amerika. Gå bara in på hemsidans första sida och klicka på den lilla filmsymbolen i nedre vänstra hörnet. Håll till godo!

Bästa sommarhälsningar
BERTIL THÖRN

Vi hörs igen i september!